

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Postboks 8113 Dep
0032 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
18/00004-152

Vår dato
05.12.2018

FOs høringsinnspill på digital veileder om barn og unge med funksjonsnedsettelse som har behov for tjenester fra barneverntjenesten og helse- og omsorgstjenesten

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer omlag 29 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

FO mener utkastet til veileder gir et godt grunnlag for kunnskap og informasjon om «de andre» tjenestene for ansatte og andre med informasjonsbehov. Lenker til lovparagrafer, og andre sentrale dokumenter gir god oversikt. Det gjør det også enklere å undersøke nærmere/lese mer. Vi mener det er nyttig med konkrete eksempler for å illustrere. Dette bidrar til et godt grunnlag for samarbeid mellom tjenestene. Likevel har vi noen kommentarer om forbedringspunkter. Vi gir særlig innspill på:

- Samarbeid i gråsonesaker
- Samsvar i språk skaper helhetlig inntrykk
- Veilederens struktur

Vi kommenterer også på det innholdsmessige på følgende punkter:

- Bekymringsmelding fra helse- og omsorgstjenesten
- Samarbeid mellom tjenestene
- Rett tilbud til barnet
- Helse- og omsorgssektorens tjenester
- Barnevernets tjenester og tiltak

Samarbeid i gråsonesaker

I de aller fleste saker vil denne veilederen være nyttig og bidra til at barn med funksjonsnedsettelse får bedre hjelp, og at ansatte gir bedre hjelp. FO er imidlertid bekymret for lite fokus på gråsonesakene. Det kommer ikke tydelig nok frem hvordan barn sikres mot å «falle mellom to stoler» når tjenestene ikke er enig om hvem som har hovedansvaret. Hovedformålet med denne veilederen bør være å gi svar på hvordan barn sikres hjelp fra den eller de tjenestene de har behov for å få hjelp fra. Veilederen må gi tydelige og konkrete råd. Den bør også forslå fremgangsmåter og gi gode eksempler på gode måter å løse disse utfordringene på. FO oppfordrer Bufdir til å finne kommuner hvor både barn, foresatte og ansatte er enig i at de har gode rutiner for å finne løsninger til barnets beste i slike saker. Veilederen bør viderefremme slike rutiner.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Samsvar i språk skaper helhetlig inntrykk

Når man leser veilederene er det tydelig forskjell på barnefokus i språket når man sammenligner tekst som handler om barnevernet og helse- og omsorgssektoren. Flere steder i veilederen brukes det pasient/bruker, når man egentlig mener barnet/ungdommen. FO mener det forstyrrer det helhetlige inntrykket som en slik veileder skal gi om barnets beste i sentrum. FO anbefaler at Bufdir går gjennom hele veilederen for å sikre at det gjennomgående er tydelig at dette er en veileder som handler om best mulig tjenester til barn og unge.

Veilederens struktur

FO opplever veilederens struktur som uoversiktlig. Dette gjør det vanskeligere å finne frem til den informasjonen man ønsker. Vi synes heller ikke alle overskriftene er like informative. Vi foreslår derfor noen nye titler på hoved- og underpunkter som er mer beskrivende for hva punktene handler om. For at det ikke skal være tvil om hvilke punkter som endres, er originaltittel i parentes bak. Vi har følgende forslag til følgende nye hovedpunkter:

1. **Barn og unges rettigheter**
2. **Barnevernet**
3. **Helse- og omsorgssektoren** (Helse- og omsorgssektorens tjenester)
4. **Samarbeid, taushetsplikt og informasjonsdeling** (Samarbeid mellom tjenestene)

1. Barn og unges rettigheter

Under dette punktet foreslår vi å flytte alle punktene som på en eller annen måte handler om rettighetene barn og unge har uavhengig av tjenestene det gjelder. Vi mener det er viktig at alle rettighetene barn og unge har samles under ett punkt for å sikre at barn og unge blir best mulig ivaretatt.

- *Rett tilbud til barn og unge*
- *Barn og unges rett til medvirkning* (Rett til medvirkning)
- *Hvem kan samtykke til helsehjelp for barn og unge?* (Samtykke til helsehjelp)
- *Barn og unges rett til individuell plan (IP)* (Individuell plan)
- *Når har barn og unge rett til koordinator?* (Koordinator og koordinerende enhet)

2. Barnevernet

Vi foreslår å lage et nytt hovedpunkt som kalles «Barnevernet». Her anbefaler vi å samle informasjon om barnevernet slik at den som ønsker informasjon om barnevernet finner det på samme sted. Vi opplever dette som mer oversiktlig og brukervennlig.

- *Barnevernets organisering og ansvar*
- *Barnevernets håndtering av bekymringsmelding og videre saksgang* (Bekymringsmelding fra helse- og omsorgstjenesten)
- *Barnevernets tiltak* (Barnevernets tjenester og tiltak)

3. Helse og omsorgssektoren

På tilsvarende måte som for barnevernet mener vi det er viktig å samle informasjon om helse- og omsorgssektoren. Vi foreslår derfor å samle beskrivelser av helse- og omsorgssektoren under samme punkt. Barnevernansattes, og andres, kjennskap til hvordan systemet fungerer er en viktig forutsetning for godt samarbeid. Derfor mener vi det er viktig å beskrive både organisering og ansvarsforhold, hvordan tjenestene forvaltes og tildeles, i tillegg til sentrale tjenester. Vi mener også det bør tydeliggjøres hva som er statlig og hva som kommunalt ansvar, samt hvilke tjenester staten og kommunen er ansvarlig for.

- *Helse- og omsorgssektorens organisering og ansvar* (ny)
- *Helse- og omsorgssektorens tjenester*
- *Forvaltning og tildeling av tjenester* (ny)

4. Samarbeid, taushetsplikt og informasjonsdeling

Samarbeid henger tett sammen med taushetsplikt og informasjonsdeling, og vi foreslår derfor å samle dette i et eget hovedpunkt. Taushetsplikt tematiseres ofte som utfordring i samarbeid med barnevernet. Derfor mener vi det er viktig å få frem at taushetsplikt og informasjonsdeling er vurderinger som ofte henger sammen. For å tydeliggjøre dette foreslår vi at taushetsplikt også gjenspeiles som tematikk i tittel på punktene.

- *Samarbeid mellom tjenestene*
- *Taushetsplikt og informasjonsdeling mellom tjenestene* (Informasjonsdeling mellom tjenestene)

Kommentarer til de enkelte punktene i veilederen

I denne delen vil vi kommentere innholdsmessig på noen av punktene, slik utkastet til veileder ligger i dag.

Bekymringsmelding fra helse- og omsorgstjenesten

Vi mener det med fordel kan være kort informasjon om videre saksgang når konklusjonen av undersøkelsen er at barnevernet skal iverksette tiltak. Dette for å gi leseren en helhetlig forståelse av barnevernets arbeid.

Det er bra at avsnittet «Synliggjør behov for informasjon om iverksatte tiltak» er med under dette punktet. Vi mener imidlertid det også må lenkes til punktet som handler om taushetsplikt og informasjonsdeling mellom tjenestene for mer utdypende informasjon.

Når det gjelder formuleringer som uttrykker at barnevernstjenesten bør undersøke om barnet har behov for individuell plan (IP) mener vi denne er for svak når det gjelder å ivareta barn og unge rett til IP. Dette mener vi må endres til at barneverntjenesten skal undersøke.

Samarbeid mellom tjenestene

Det er veldig bra at utkastet har med en egen del om dette, og at samarbeid blir vektlagt som avgjørende for et godt og helhetlig tilbud. Imidlertid er krav og forventninger for lite forpliktende formulert, samt at krav og forventninger bør være tydeligere gjennom mer bruk av formuleringer med skal.

Det må fremgå tydelig hvilket nivå som har ansvar for hva når det gjelder samarbeid. Det mener vi ikke kommer tydelig nok frem for eksempel i hvem som har ansvar for å innlede samarbeidsavtaler.

Rett tilbud til barnet

Denne delen ser i stor grad ut til å handle om barnevernets ansvar og plikter for at barnet skal få rett hjelp. Vi opplever at barn og unges rett til helse- og omsorgstjenester blir lite tydelig når det «skjules» som lenke til veilederen for saksbehandling. Det er viktig å få frem hva som er helse- og omsorgstjenestenes plikter og ansvar for å sikre hvert enkelt barn rett tilbud. Vi mener det er nødvendig for å tydeliggjøre for ansatte i barnevernet hvilke rettigheter de skal sørge for at blir ivaretatt for barn.

I setningen «Alle tiltak og tjenester etter barnevernloven og helse- og omsorgstjenesteloven skal være forsvarlige» lenkes det kun til barnevernloven. Det må også lenkes til rett paragraf i helse- og omsorgstjenesteloven.

Helse- og omsorgssektorens tjenester

Som tidligere beskrevet ønsker vi at man også beskriver organisering av helse- og omsorgssektoren. Det er viktig å få frem at tjenester kan være ulikt organisert, og vise ulike

eksempler på dette. Det vil være til stor hjelp for ansatte i barnevernet som skal sikre at barn og unge får den hjelpen de har rett på.

Barnevernets tjenester og tiltak

Kunnskap om relevante tiltak for å få til godt samarbeid er viktig. Mangfoldet av tiltak hos barnevernet må beskrives og løftes frem, uten å fokusere for mye på de mest alvorlige tiltakene. Disse brukes tross alt relativt sjelden. Vi mener derfor at det er viktig å få frem bredden i hjelpetiltak og at disse kan listes opp i dette punktet. Hjelpetiltak er mest brukt, og det blir derfor litt misvisende å fokusere mest på de andre tiltakene barnevernet kan bruke. For ansatte i helse- og omsorgssektoren, og foreldre, kan en slik vektlegging bygge opp under fordommer vi allerede vet finnes om barnevernet og tiltakene som iverksettes.

Med vennlig hilsen

Sign.

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign.

Tonje Wejden
Rådgiver